

ПОНЯТТЯ ГОСПОДАРСЬКОГО МЕХАНІЗМУ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Розвиток економіки відбувався в межах певної господарської системи, серйозним поштовхом і стимулом якої став господарський механізм, який становить базис у забезпеченні функціональності економічної системи, поєднуючи інститути, форми, важелі та інші нормотворчі складники.

Окремі аспекти дослідження господарського механізму висвітлені в наукових працях О. О. Іваницького, В. В. Косенко, А. А. Чухно, С. В. Мочерного, П. Т. Саблука, В. І. Кириленко та інших.

Господарський механізм суспільства є взаємозв'язаною і взаємообумовленою системою форм, методів, законодавчих актів, а також державних органів і організацій, покликаних створювати умови для ефективного господарювання. Він формується за взаємодії окремих ланок, сторін, таких елементів економічної системи, як продуктивні сили, техніко-економічні й організаційно-економічні та виробничі відносини (або відносини економічної власності) [3]. Формування господарського механізму передбачає створення законодавчого і суспільно унормованого інституціонального середовища, інститутів, закріплених певними нормами регуляторно-управлінського призначення [1, с. 120]. Отже, можна сказати, що він виступає першоосновою раціональності економічної діяльності ринкових суб'єктів, як інституціональна система розвитку економіки, адже консолідує інститути, що утворюють певний господарський порядок. Через цю систему реалізовується економічна політика держави - як вираження фундаментальних принципів господарського укладу у системі створення та перерозподілу суспільних благ.

В узагальненому вигляді господарський механізм включає дві взаємопов'язані підсистеми: економічний та інституційний механізм. Економічний механізм виявляється через систему соціально-економічних виробничих відносин. До інституційного механізму ж входять організаційно-економічні і техніко-економічні виробничі відносини, тобто група надбудовних виробничих відносин. Вони обумовлюють ту економічну політику, яку здійснює держава.

Господарський механізм у цілому займає найважливіше місце в усій економічній системі і пов'язаний з такими її елементами, як продуктивні сили, соціально-економічні виробничі відносини, організаційно-економічні і техніко-економічні відносини. Йому належить управлінський аспект

власності, реалізація її видів на практиці. До конкретних управлінських форм господарського механізму відносяться: у сфері трудових відносин (установлення тривалості робочого часу, величина оплати праці, інтенсивність праці); у сфері обігу такими управлінськими формами є: установлення цін на засоби виробництва, ціна управлінської праці; у сфері розподілу (існуюча система функціонування цінних паперів, регулювання дивідендів по акціях, дисконтні ставки); у сфері виробництва такими управлінськими формами є: установлення коефіцієнта змінності, регулювання норм амортизації, установлення коефіцієнта виробничих запасів [1, с. 121].

До господарського механізму належать конкретні управлінські норми, усередині виробничих відносин і, перш за все, управління засобами виробництва, а це значить, що через правовий механізм може впливати на них на всіх рівнях як на окремих підприємствах, об'єднаннях, і суспільстві в цілому.

Основними управлінсько-правовими функціями господарського механізму є такі: корпоративні акти повинні бути засновані на об'єктивній дії економічних законів, реалізація права власності і всієї системи відносин власності, усебічний розвиток людини, тобто вся система управління повинна бути направлена на задоволення інтересів і вирішуватися через інтереси суб'єктів управління.

Окрім цих основних функцій інституційний механізм повинен: стимулювати науково-технічний прогрес, стимулювати структурні зміни галузей господарства, сприяти раціональному використуванню ресурсів [1, с. 124].

Державна економічна політика реалізується через застосування державою окремих відносно усталених комплексів засобів приватно-правового та публічно-правового регулювання. Серед таких комплексів можна виділити: сфери переважно приватно-правового регулювання, де роль держави проявляється через його законодавче забезпечення. Публічно-правове регулювання зведено до мінімуму; сфери переважно приватно-правового регулювання, де держава, однак, стимулює створення суб'єктами господарювання саморегульованих організацій з делегуванням їм окремих регулятивних повноважень, що зазвичай притаманні компетенції відповідних органів державної виконавчої влади; сфери, де існує необхідність створення спеціальних інститутів, за допомогою яких утворюється складна інфраструктура ринку окремих послуг, завдяки якій такі ринки можуть функціонувати [2, с. 63].

Таким чином, господарський механізм у цілому формує певний господарський порядок у суспільстві, який вимагає структуризації

соціально-економічних відносин та їх інституціоналізації, формування інституціонального середовища міжагентських зв'язків, регуляторної політики щодо ринку. Всі зазначені вище детермінанти – складники господарського порядку є проявами дій господарського механізму, що формує передусім умови господарювання, тобто правила гри у процесі еволюції економічної системи.

Література

1. Іваницький О. О. Господарський механізм у системі державного регулювання економіки / О. О. Іваницький, В. В. Косенко // Актуальні проблеми державного управління . – 2008. – № 2. – С. 119-126.

2. Чухно А. Господарський механізм та шляхи його вдосконалення на сучасному етапі / А. Чухно // Економіка України. – 2013. – № 3. – С. 60-67.

УДК 346.93(043.2)

Горбатюк Я. В., асистент,

Дибаль Б. В., студент,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СУД ЯК СУБ'ЄКТ ДОКАЗУВАННЯ У ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Одним з центральних інститутів господарського судочинства є інститут доказування, стан якого суттєво впливає на виконання господарськими судами основної функції - захисту прав суб'єктів господарювання.

Так, загальна схема доказування викладена, зокрема: у ч. 1 ст. 33 Господарського процесуального кодексу України (далі ГПК України) - кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень; у ч. 1 ст. 34 ГПК України – господарський суд приймає тільки ті докази, які мають значення для справи; у ст. 43 ГПК України, у якій викладені положення щодо оцінки доказів господарським судом. Таким чином, у господарському процесі обов'язок сторін довести «свої» обставини коригується (співвідноситься) з правом суду прийняти чи не прийняти докази в контексті їхнього значення для справи, що і є предметом оцінки господарського суду.

Аналіз положень щодо обов'язку доказування і подання доказів (ст. 33 ГПК України), належності і допустимості доказів (ст. 34 ГПК України), звільнення від доказування (ст. 35 ГПК України), витребування доказів (ст. 38 ГПК України) дозволяють стверджувати, що доказування є саме діяльністю суду та інших учасників процесу, метою якої є встановлення, повне з'ясування всіх дійсних обставин справи, які конкретизуються (індивідуалізуються) залежно від предмета спору, суб'єктного складу сторін, а також тих правовідносин, що мають місце між сторонами в тій чи іншій справі.